

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 191 בס"ד ערש"ק פר' שמות כ"א טבת תשס"ג

פצוצים יקרים

ובני ישראל פרו וישרצו (א, ו) ... רוצה לומר שהעסק התורה יהיה בהכנעה. וזה רמו "ישרצו" דהינו דבר השורץ על הארץ בנומך והכנעה ...

ויקם מלך חדש אשר לא ידע את יוסף (א, ח) ... ויקם מלך חדש ששינה כסות ולשון ממלך זקן למלך חדש.. וחידש גזירותיו להוסיף גזירות ומצות חדשות כאילו הוא היצר טוב ומפתה לעשות מצוות, אשר לא ידע את יוסף להוסיף במעלות השלמות כי הוא היפך מדרגת יעקב שהוא עקב ושפלות שאינו מחזיק טובה לעצמו גם בעוסק בתורה הרבה. - משא"כ זה המלך החדש שמתנשא לאמור כי יש לו רב זכויות מדרגת עשו שאמר יש לי רב ... (תולדות יעקב יוסף)

ועצום ממנו (א, ט) גמטריה שמה, כידוע אשר השמחה סגולה לקדושת החרות, הצדיק בשמחתו משפיע קדושה לבני אדם, בגלל זה אמר הכה נתחכמה לו, נחכים אותו בחכמה שלנו שכוש הדעת וממילא יפגום היסוד העולה עד הרעת...

ותשלח את אמתה (שמות ב, ה) פרש"י ורבותינו דרשו לשון יד. שנשתרבעה אמתה אמות הרבה ע"ש. וצ"ע אם באמת היה מקום רחוק כ"כ, איך עלה על דעתה מתחילה לשלוח ידה לשם? ומנא ידעה שיעשה לה גם גדול כזה? אלא יש ללמוד מכאן תועלת גדולה בעבודת ה', שלא למנוע אדם את עצמו בשום מעשה הישר והטוב, אף שיראה מראש שלא יעלה בידו להגיע עדי תכליתו דאם באמת יכוון האדם במעשהו בכל לבו ונפשו, אין שום דבר שבעולם עומד כנגדו, וה' יעזרהו על דבר כבוד שמו לברך על המוגמר, וכמו שאמרו ז"ל: המתחיל במצוה אומרים לו גמור וכן כאן היא עשתה את שלה לשלוח יד על כל פנים אמה אחת ונעשה לה גם שנשתרבעה אמות הרבה.

וינהג את הצאן אחר המדבר (ג, א) ... הקב"ה אמר וחנותי את אשר אחוץ. פירוש כשהקב"ה רוצה ליתן לאחד מתנת חנם מזכהו שהוא יעשה מתנת חנם כרי שאח"כ ימרו לו מדה במדה לחנותו, לכן לעולם האדם יבקש מהשם לו מדת חנינה וגמ"ח שמתוכו יבא לו מהש"ת התנינה.

למען יאמינו כי נראה אליך ה' (ג, ה) כידוע שעיקר היא האמונה, ובזכות האמונה נגאלים (תנחומא בשלח י) להיות כל עיקר הגלות היא העדר האמונה ושכחתה כי אם להשגיח על המבצע כידוע מענין גלות מצרים שהיו נטבעים בנפשותם בעמקי הקליפות, ולא היה אפשרות הגאולה אח"כ שיתהפכו מקצה אל קצה.

ויאמר אנכי אלקי אביך וגו' (ג, ו) במדרש הרא הוא דכתיב פתי יאמין לכל דבר. ... הבעש"ט אמר לתלמידיו אחרי כל ההשגות שהשגתי למעלה בשרשי התורה והמצוות, ואחרי כל התענוג מהשגותי, אני מניח את כל ההשגות ומחזיק אני באמונה פשוטה "איך בין א נער און גליב" ("אני פתי ומאמין")

לך ואספת את זקני ישראל (ג, מז), דרך הבעש"ט אשר חסידים מתאספים לרבם הצדיק בש"ק ומתחממים באור תורתו ושבתו. "לך ואספת" גימטריה "על הצדיקים" ועל החסידים

ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם ((ה,כ)) פרש"י דתן ואבירם היו נצבים ומתריזים רוגזם. ותלה משה רבנו ע"ה החסרון בעצמו שע"י דבריו שדבר הוא אליהם הכנים בהם ארס התנגדות והתנגדות את זה לעומת זה, לכן היה קובל ויאמר למה הרעות לעם הזה. פירוש שהכנסת בהם רע יותר במה ופי' למה זה שלחתי פי' במה ששלחתי ואנכי שפל ומגושם נתגשמו הם בדבריו. והשיב השי"ת עתה תראה (ו, א) פירוש הראיה וההתגלות צריכה להיות ע"י התנגדות, ובלאו הכי אינו ניכר גדולת הבורא

ושמי ה' לא נודעתי להם (ו, ג) ושמי ה' שהיא למעלה מהמבצע לא נודעתי להם, כי אם למשה רבנו ע"ה שהיה סוד הרעת לקיים בכל דרכיך דעה, שגם באכילה גשמית עושה יחוד קוב"ה

(תולדות יעקב יוסף)

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

101

2

שיחת הרא"ש כ"ז א"ר תשכ"ט, נכתב ע"י הר"פ ב"ר הכהן

גדלות הנדיק-נשפלותו

דבקות לצדיק הלא מצד אחד אנו רואים שאסור לנו לראות בצדיק ענין של גדלות, ומצד שני אנו מתקשים להיות דבקים בהשי"ת בתכלית הדבקות ולזכות בהשראה האלקית בלי התקשרותנו לצדיק, איך שני הפכים באים ביחד?

אמנם כן הוא הצדיק בעצמו אינו כלום, וכל גדלותו של הצדיק הוא בזה שמכיר מציאותו באמת ובתמימות שלית ליה מגרמי כלום, וממילא הכל מציאות הבורא יתברך שמו. הצדיק מכיר היטב שכל המצוות והמעשים הטובים שעשה לא נעשו בכוחות שלו. הצדיק מתבונן הלא כל הגבורים כאין לפניך ואנשי השם כלא היו וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל וכל מעשיהם תוהו וימי חייהם הבל לפניך, ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל. וא"כ במה אני צדיק? כך שחי בהכרה שאינו כלום! כלומר הצדיק חי בהכרה שאין לו שום אחיזה עצמית רק בהשי"ת מבטחו ואפילו המצוות שעושה אינם אלא מכח השי"ת. דרך הכרת השפלות העצמי והבטול המוחלט לרבש"ע מכריז הצדיק בכל מקום ובכל עת מתפרסם שמו של הקב"ה, שה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו.

לאור הדברים האמורים מובן שההתקשרות לצדיק האמת אינו לצדקות של הצדיק אלא בשפלות של הצדיק. כלומר בזה שהצדיק מכריז שה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו. ולא שייד בכלל לחשוב שהצדיק הוא זה שפונה בכוחותיו הגדולים ובצדקותו או

אסור לבקש מהצדיק שיעזור לנו אלא שיתפלל אל השי"ת שיעזרהו בזכות הצדיק, הצדיק בעצמו אינו כלום, וכן אנו רואים במציאות שאפילו על צדיקים גמורים כמו משה רבינו ע"ה מעידה התורה שנכשל, מצד אחד מעידה התורה על גדלותו המיוחדת של משה רבינו ע"ה שנאמר עליו (במדבר י"ב ג'): והאיש משה ענו מאד, ובכל זאת יש לרבש"ע טענות עליו באמרו (שם כ"י י"ב): יען לא האמנתם להקדישני לעיני בני ישראל לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ אשר נתתי להם, וזאת מחמת הכשלון של משה שאמר על בני ישראל (שם): שמעו נא המורים וכו', על כן לא שייד לראות בצדקות של הצדיק ענין של גדלות, וכ"ש שאין לראות בצדיק כאחד היכול מצד גדלותו לפנות אל הרבש"ע ולבקש ממנו יתברך שיגזור גזירות טובות או לבטל גזירות קשות, ומי שחושב כך הוא נמצא בטעות גמורה כי האמת: מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו (תהלים ח).

לעומת זאת אין כמעט בכח האדם הפשוט היכולת לפנות ישירות אל הרבש"ע ולזכות בהתקרבותו אליו יתברך מבלי שיהיה דבוק וקשור לצדיקי הדור. כי הכח של הצדיק משרה רוח של קדושה על החפצים להיות דבוק בצדיק ומאפשרת להם להיות פתוחים וקשובים להשראה האלקית על האדם, ובלעדי הצדיק האדם חסום במחשבותיו וברגשותיו עד שאינו מסוגל להיות קרוב אל ה', על כן צריכים אנו להבין מה הוא

שיחת קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

191
x

המשך מעמ' קודש

ורואים איך שהצדיק מתקשר לרבש"ע דוקא מתוך הכנעה ושפלות אנו מגלים שדוקא מתוך הכנעה ושפלות ניתן להתקרב יותר ויותר אל הרבש"ע.

וזהו ואני קרבת אלוקים לי טוב (תהלים ע"ג). פירושו "ואני" מכל מצב שאני נמצא "קרבת אלוקים" אם נתקרב לרבש"ע "לי טוב", כי אין ההתקרבות לרבש"ע מתוך הצדקות והמעשים הטובים שלי (ונחשוב שכל זמן שלא נתמלא בצדקות לא נוכל להתקרב אליו). ה' קרוב אלינו בכל מקום בכל עת ובכל מצב ובכל קראינו אליו. ממי למדתי זאת? מהצדיק האמיתי אשר קשורים אליו, הצדיק מלמד אותנו שההתקרבות האמיתית והתמימה לרבש"ע הוא בשפלות ובהכנעה שלנו. על הצדקות והמעשים טובים שלנו שלא נעשו מתוך הכנעה אין בה ערך של פרסום שם ה' בעולמות הלואי שישאר ערך עצמי של אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה. אמרו חז"ל צדיק גוזר והקב"ה מקיים הקב"ה גוזר וצדיק מבטל. כאשר הצדיק בטל ומבוטל להשי"ת וגוזר נחשב כאלו השי"ת גוזר, וכן כאשר הצדיק מבטל נחשב כאלו השי"ת מבטל והתוצאות מובנות... רק כך ניתן להתקשר לצדיק ורק כך יש לבקש מהשי"ת שירחם עלינו.

הערת הכותב: בשים לב לאמרת הרא"ש המצביע על גדלות משה רבינו ע"ה ממה שנאמר והאיש משה ענו מאד. הרי מיניה וביה יש אסמכתא לדברי הרא"ש שגדלות האדם הוא בשפלותו כמש"כ והאיש משה ענו מאד... וד"ל.

במעשיו הטובים אל הרבש"ע ומבקש כביכול שבזכות המעשים הטובים שעושה יעזרהו ה' בכל אשר מבקש. האמת הוא שהצדיק פונה לרבש"ע מתוך שפלות עצומה כי מכיר עד כמה שהוא חשוף לכל כשלון הן בגאווה הן בתאוה הן בגנבות והן ברציחות. הצדיק מפחד 24 שעות ביממה 60 דקות בשעה, וששים שניות בדקה. ובכל הרף עין (שהוא חלקית מהשניה). הצדיק מלא פחד מהכשלון. וזה שאינו נכשל בפועל רואה הצדיק שהוא בטוי של חסדי השי"ת המרחם עליו בכל עת ורגע. אם כן איך יתכן שהצדיק פונה לרבש"ע מתוך צדקותו. ברור שכל פנייתו של הצדיק בא מתוך שפלותו ומתוך הפחד האמיתי שלא ייכשל, וכן אמרו חז"ל על הפסוק (תהלים צ"ד) לולא ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, כי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו.

עיקר התקשרותנו אל הצדיק הוא דוקא לשפלותו של הצדיק, המלמד אותנו להכיר שפלותנו ולהיות דבוק בהשי"ת מתוך שפלותנו דייקא.

החדוש הגדול שיש לנו בהתקשרות לצדיק האמיתי הוא בזה שאנו מתקשרים לבורא יתב"ש למרות שפלותנו כי אם אין אנו מתקשרים לצדיק האמיתי אזי הכרת השפלות. מביא אותנו אל הדכאון והעצבות (כי אנו מחפשים גדלות וכאשר אין אנו מסוגלים לראות עצמנו בגדלותנו אנו מתמלאים בעצבות וביאוש), אבל לאחר שאנו קשורים לצדיק האמיתי

פצצות יקרים

ויסתר משה מפניו כי ירא מהביט אל האלקים (ג.ו) הנה כבר ביארנו ענין ההסתרה הזאת שהיא מורה לבל יסתכל האדם לשום אל לבו על עוצם הדינים חלילה כאשר מדת הדין מתוחה, לדעת מה זה ועל מהזה, כי עי'ז יכול לבא לו איזה פגם בנפשו ויענש, כי אין להבין מחשבות השי"ת אשר יעשה לעולם כי גבהו דרכו מדרכנו. - אכן האמת צריך האדם להצדיק עליו הדין שמים כי מאתו לא תצא הרעות, וכל מאן דעביד למב עביד... והנה לכן גם משה רבנו ע"ה כשראה הענין בסנה רומז להגלות הסתיר פניו כי ירא מהביט ולהסתכל על בחינת האלקים והדין כנ"ל...

עד מתי מאנת לענות מפני... כתרגומו לאתכנעא (רשי) הארמו"ר בעל האמרי אמת מגור אמר: פעם אחת אמר אביו השפת אמת כי ב'אנא ה' יכולים לפעול הכל. הקהל חשב שכוונתו על 'אנא ה' הושיעא נא' ואני הבנתי שכוונתו היתה על 'אנא ה' כי אני עבדך' (תולדות קסח) שבהכנעה יכולים לפעול הכל.

שהשמחה במעונם

הר"ר שרגא ליברמן ומשפ' להולדת הבן
הר"ר מרדכי ליברמן ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר בנימין זאב סגל ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר גדליה סגל ומשפ' להולדת הנזן
הר"ר מרדכי שכטר ומשפ' להולדת הבן
הר"ר שמואל שכטר ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר אלון טלמון לנישואין
הר"ר נחמן מורגנשטרן לנישואין
הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ' לנישואי הבן
משפ' וינקלר לנישואי הבת
הר"ר צבי הערש ויסמן ומשפ' לאירוסי הבת

חיל עיי
משרכת החברותא
חז שני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 ☎
ת.ד. 5080
ירושלים 91050

כוס תנחומין

למשפחת שמרנגר הנכבדה הי"ו

על פטירת ראש משפחתם הר"ר משה ירום שמרנגר ז"ל
ת. נ. צ. ב. ת.

לעילוי נשמות

מרת חוה רייזל ע"ה בת הרה"ח ר' שמעון הלל זצ"ל
נלב"ע כ"ג טבת תשנ"ח
ת. נ. צ. ב. ת.

